

(๒)

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ แนวคิดเรื่อง "ครู" ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา
ชื่อผู้เขียน น.ส. เรืองสาย ฐัญญู
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ :

ศ. แสง	จันทร์งาม	ประธานกรรมการ
รศ. คร. บุญ	นิลเกษ	กรรมการ
รศ. คร. สิทธิ	บุตรอินทร์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานั้น เป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งในการให้ความรู้ ความคิด และค่านิยม อันถูกต้องแก่ผู้เรียนและเป็นการนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาก็คือ "ครู" แต่การปลูกฝังแนวความคิด การอบรมสั่งสอนนั้น เริ่มต้นจากมารดาบิดาก่อน ดังนั้นมารดาบิดาจึงนับได้ว่าเป็นครูคนแรก จากนั้นก็เป็นโรงเรียน โดยมีครู อาจารย์เป็นผู้ให้การศึกษา และถ่ายทอดแนวความคิดที่เป็น การสร้างสรรค์ให้เยาวชน เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ ปัจจุบันนี้เราจะพบว่า การปลูกฝัง คุณธรรม และสั่งสอนวิชาการให้เยาวชนของครูนั้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายเชิงคุณภาพ เท่าที่ควร บางครั้งครูเองยังขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติที่ได้รับมอบหมาย นอกจาก นั้นสภาวะแวดล้อมในสังคมยังมีผลกระทบต่อบทบาทและสถานภาพของครูด้วย สิ่งเหล่านี้ ทำให้ทัศนคติที่ดีของคนทั่วไปต่อผู้มีอาชีพเป็นครูได้เปลี่ยนแปลงไป พวกเขา มองเห็นว่า ครูเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง ครูอาชีพ เป็นกัน อย่างไรก็ตามครูก็คือ ผู้ได้รับการฝึกอบรม ทางวิชาการมาโดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ในการสอนวิชาความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดให้ และอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพที่พึงปรารถนา

(ค)

อย่างไรก็ตามลักษณะของครูตามความหมายที่เข้าใจกันในปัจจุบันคงกล่าว
นี้ มีลักษณะแตกต่างจากครูตามที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา เพราะครูในคัมภีร์
ทางพุทธศาสนามีลักษณะเป็นผู้นำทางวิญญาณมากกว่าวิชาชีพ ครูที่ปรากฏในคัมภีร์ทาง
พุทธศาสนายังมีหลายประเภทเช่น ศาสตรา ฤคคังกร อุบิชาลัย อาจารย์ และทศปา-
โมกษ์ เป็นต้น เนื่องจากฐานะ บทบาท และหน้าที่ครูประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ยังไม่
ชัดเจนเท่าที่ควร น่าจะทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้เข้าใจลักษณะและแนวคิดอันชัดเจนของ
ครูตามที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนา

ผลจากการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าครูในพุทธศาสนาแต่ละ
ประเภทมีฐานะ บทบาทและหน้าที่ตรงกันคือ เป็นผู้มีความสมบัติเพียบพร้อมในความเป็นครู
อันประกอบด้วย ความรู้สติปัญญา หรือความสามารถเป็นพิเศษ ในการอบรมสั่งสอน
ถ่ายทอด ความรู้ให้สาธุศิษย์ และมีพัฒนาการทางสติปัญญาผู้เรียนให้สูงขึ้นคือ ด้ยการ
เป็นคนมีเหตุผล สามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ สำหรับวิธีการ
อบรมสั่งสอนของครูแต่ละประเภทนั้นก็แตกต่างกันออกไปตามแนววิธีการ และแนวคิด
ของครูผู้นั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือครูแต่ละประเภทต่างก็มีเป้าหมายชัดเจนในการยกจิต
วิญญาณและพฤติกรรม ของสาธุศิษย์ให้มีความก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคม ครูเหล่านี้จึงเหมาะ
สมและควรแก่การยกย่องนับถือ ว่าครูนั้นเป็นปูชนียบุคคล

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับฐานะ บทบาทและหน้าที่ของครูในปัจจุบันเราได้
พบว่าครูบางส่วนมีคุณสมบัติยังไม่ตรงกับครูตามคัมภีร์ในพุทธศาสนา เนื่องจากปรัชญา
การศึกษาสมัยนี้เน้นประโยชน์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมให้เจริญก้าวหน้า
ทางวัตถุมากกว่าทางจิตใจ เพราะฉะนั้นจึงทำให้ฐานะของความเป็นปูชนียบุคคลและ
ทัศนคติที่ดีต่อครูเปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสังคมไทย
ทั่วไปด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องพัฒนาสภาพของครูให้มีความมั่นคง
เช่นกับอดีต โดยการสนับสนุนความเป็นอยู่ของครูให้อยู่ในระดับที่ดี มีเวลาเพียงพอ
ให้การอุทิศตนเองต่ออาชีพ และสาธุศิษย์อย่างเต็มที่

Thesis Title The Concept of "Teacher" in Buddhist Scriptures
Author Ms. Ruansai Rooboon
Thesis For Master of Arts in Philosophy
Examining Committee :
 Prof. Saeng Chandra-Ngarm Chairman
 Assoc. Prof.Dr.boon Nilakesh Member
 Assoc. Prof.Dr.Siddhi Butr-Indr Member

Abstract

Education is one of the most important activities in human life. It leads to a man's social, emotional and intellectual development. The teacher plays a significant role in educational process. It is generally accepted that parents are the first of the world's teachers but those who are positively responsible for children's education are nonetheless those who have been properly trained as teachers themselves.

So far as Buddhist and ancient Thai cultures are concerned, it seems that the recognised roles of teachers at present are qualitatively changed from what they were in the past. It may be said that modern teachers could no longer maintain their education role, social status, and the recognition as propounded in the Buddhist texts.

As a matter of fact, it may be said that The Thai educational structure and methodology of administration are more or less based on Buddhism. Ideal teachers together with

their roles and qualifications are already prescribed in the Buddhist scriptures.

In Buddhism, there are many types of teachers. They are called Upadhyaya, Acariya, Sattha etc; but strangely enough, the public has only a limited knowledge about the characters, the social status and the roles of all these types of teacher.

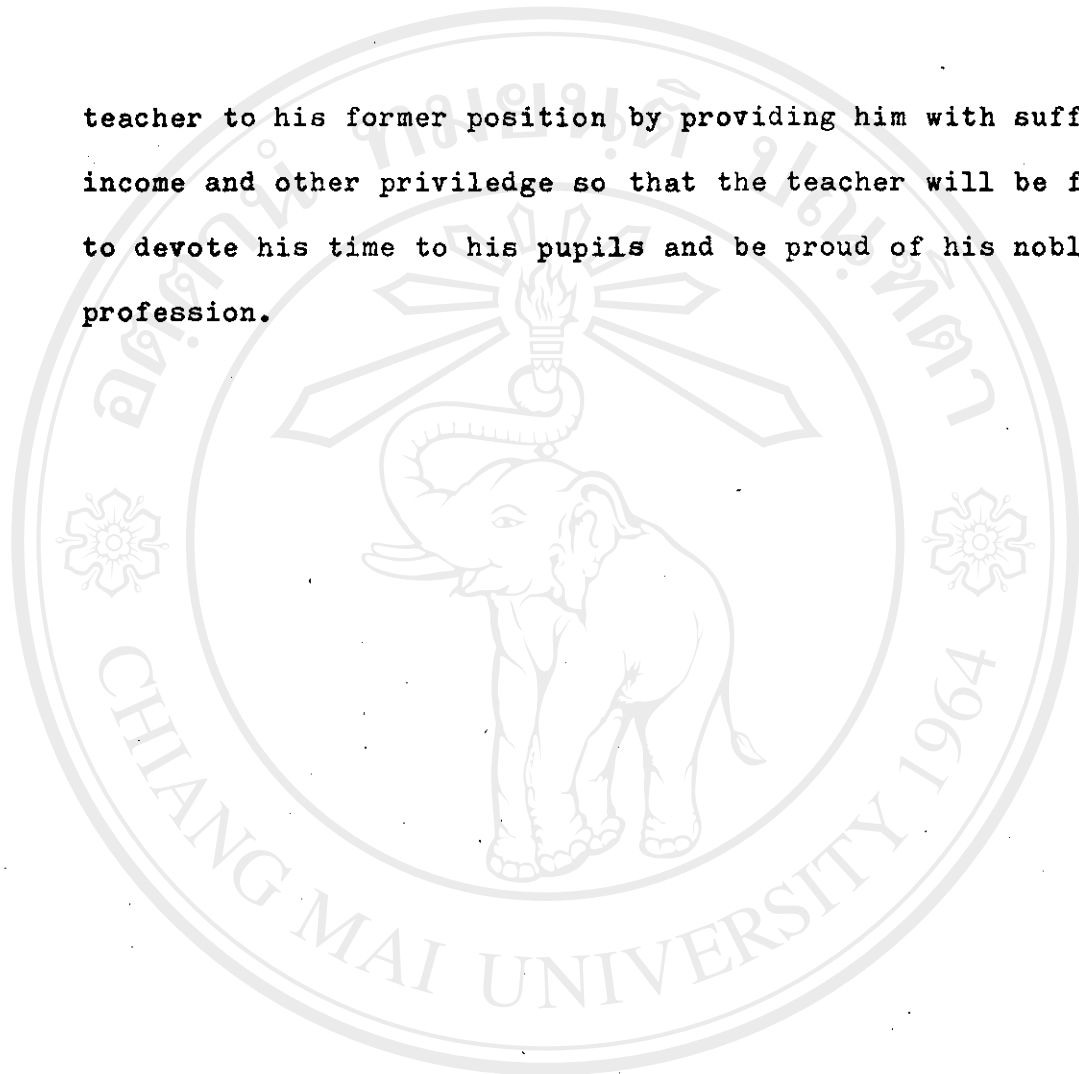
As the result of this research, we have found out that those teachers are ideal men. They are well equipped with ideal qualities such as knowledge, skills and characters. They do not only teach for social upliftment but also dedicate their lives, time, and energy for the spiritual development of their pupils.

There are of course ideal teachers in the present society eventhough they are very rare.

We have discovered that the role and status of teachers at present are quite different from what propounded in Buddhist Scriptures. Nowadays the authority in charge of the present education seems to emphasise social and economic development. This tendency has been influenced by the universal modernization. The spiritual and moral aspect of man has been neglected to a very great extent. The consequence is that the material-minded teachers have degraded their own high and respectable position to a regular materialistic profession just like any. It is therefore necessary to restore the

(๑)

teacher to his former position by providing him with sufficient income and other privilege so that the teacher will be free to devote his time to his pupils and be proud of his noble profession.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved